

Prva taka publikacija o stanju zavarovalstva je izšla te dni ter podaja vse, kar je treba vedeti o zavarovalstvu. Ta publikacija se nanaša na leto 1898 in reči se mora, da je dragocen prispevek k literaturi o zavarovalstvu, kajti doslej se je zavarovalska statistika naslanjala zgolj na date, ki jih je bilo posneti iz računskih sklepov posameznih zavarovalnic, dočim se o drugih, jako važnih stvareh ni moglo ničesar izvedeti. Zdaj je temu drugače, ker publikacija ministrstva notranjih del — prva knjiga obsega 295 strani v kvartu in 54 obsežnih statističnih tabel — daje vsestransko sliko vseh, na zavarovalstvo nanašajočih se razmer. Publikacija je tako urejena, da se posamezne zavarovalne stroke posebej obravnavajo.

Z zavarovanjem na življenje se je v l. 1898 glasom te publikacije bavilo v naši državi 24 domačih in 21 inozemskih zavarovalnic. Skupna pri njih zavarovana svota je znašala 1554 milijonov kron, dohodki na premijah so znašali $103\frac{9}{10}$ milijonov kron, dohodki na obrestih od naloženih glavnic pa so znašali $28\frac{9}{10}$ milijonov. Te zavarovalnice so skupaj izplačale na kapitalijah in rentah $45\frac{3}{5}$ milijonov kron.

Z zavarovanjem zoper požar se je bavilo 33 domačih, 7 inozemskih zavarovalnic in 253 lokalnih društev. Skoro 90 % vseh objektov je bilo zavarovanih pri domačih zavarovalnicah. Skupna zavarovalna svota je znašala 19.740 milijonov kron, za škodo se je izplačalo $36\frac{1}{2}$ milijona, to je 75 % vseh vplačanih premij. Visokost premij kaže, da iste zlasti pri večjih objektih in prav posebno pri industrijalnih objektih konstantno padajo, kar pač kaže, kako huda konkurenca vlada med posamičnimi podjetji.

To sta glavni stroki zavarovalstva, ki zanimata nas Slovence. V prihodnje hočemo z ozirom na podatke te publikacije izreči svoje mnenje o nekih domačih naših razmerah.

Kmetijstvo.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V veliki dvorani „Mestnega doma“ je bil dne 21. junija letošnji redni občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske, katerega se je udeležilo okolo 250 članov iz raznih delov dežele. Navzoči so bili tudi deželni predsednik baron Hein, deželni glavar pl. Detela in vladni referent okrajni glavar baron Schönberger.

Občnemu zboru predsedoval je podpredsednik gosp. Fran Povše, ki je v imenu glavnega odbora pozdravil zbrane družabnike ter izjavil, da za leto 1899. ni bilo občnega zbora deloma zato, ker je bil prezaslužni družbeni predsednik, cesarski svetnik Murnik tako hudo zbolel, da se še danes ne more poprijeti dela, deloma pa se je ta prilika porabila, da bi se kolikor mogoče pomirili duhovi, razdraženi po občnem zboru za leto 1898. Ako se ozremo v preteklost, vidimo, da so se v kmetijski

družbi vedno najboljši sinovi naroda zbirali k složnemu delovanju; naj bi to bilo tudi v prihodnje tako, saj je položaj našega oratarja tužen in obupen, in se mu more pomoči le s složnimi močmi. Zatorej izrazi podpredsednik svoje veselje, da je pri občnem zboru tudi veleposestvo lepo zastopano, ter pozdravi končno deželnega predsednika in deželnega glavarja ter okrajnega glavarja barona Schönbergerja, proseč jih podpore in naklonjenosti kmetijski družbi.

Deželni predsednik baron Hein je izjavil, da se je rad odzval vabilu družbe, kateri prinaša srčen pozdrav c. kr. vlade. Vlada pozna tužne razmere kmetijskega prebivalstva, in si šteje v dolžnost, podpirati kmetovalca v težkem boju za obstanek. Deželni glavar pl. Detela je pozdravil zborovalce v imenu deželnega zastopa, ki z veseljem in zadoščenjem opazuje uspešno delovanje kmetijske družbe, katero bode v njenem domoljubnem delovanju tudi v prihodnje drage volje podpiral.

Družbeni tajnik ravnatelj Pirc je naznanil, da je pri občnem zboru zastopano gospodarsko društvo zagrebško ter kmetijske družbe v Gorici, Trstu, Gradcu, Celovcu, Solnogradu, na Dunaju, v Krakovem, Lvovu, Lincu in Opavi. Potem pa se je prešlo k drugi točki dnevnega reda, to je k poročilu o delovanju glavnega odbora za leti 1899. in 1900. Iz obširnega poročila navajamo, da je družba imela koncem preteklega leta 5081 rednih in poleg teh še 19 častnih in 9 dopisujočih članov. Na novo so bile ustanovljene podružnice: Knežak, Borovnica, Št. Janž, Kranjska Gora, Lože, Vrhpolje, Zgornji Logatec, Planina pri Vipavi, Zagorje na Pivki, Sušica, Selca, Skaručina, Šiška in Vrh pri Vinici. Vseh podružnic je sedaj 118, ki se nahajajo po vsi deželi ter so družbi glavna moč. Družba je mnogokrat mogla uspešno delovati le s pomočjo svojih podružnic, posebno pri pospeševanju sadjarstva, vinstva, pri porabi skupnih kmetijskih strojev in pri skupnem naročanju kmetijskih potrebščin.

Izmed družbenih zavodov in podjetij omeniti je v prvi vrsti podkovske šole, kjer so se učenci učili podkovstva ter ogledovanja mesa in živine. Občnemu zboru se je naznanilo, da se je pričelo delati na to, da se podkovska šola preosnuje v modernem zmislu, in da se najbrž pri podkovski šoli ustanovi tudi živinska bolnica. Iz družbene drevesnice se je lani članom oddalo 20.000 visokodebelnih drevesec. Družbena drevesnica je sedaj največja izmed vseh drevesnic v Avstriji, vzdrževanih iz javnih sredstev, in glavni odbor je lahko ponosen na svoje delo, katero je polagoma dovršil v prosep domačega sadjarstva. Tudi v zakup vzeti vzorni dvorec na Viču lepo uspeva, ter se je v zadnjih dveh letih oddalo 17 simodolskih in 3 pingavske bike, 2 simodolski kravi in 1 simodolsko telico. V kmetijski gospodinjski šoli bilo je tudi pretečeno leto polno število učenk (12), kar je pač dokaz, da je ta šola res potrebna. Družbeno uradno glasilo „Kmetovalec“ izhaja sedaj v 5000 izvodih.

Družba je že pred več kakor 15 leti pričela svojim članom preskrbovati kmetijske potrebščine. Pri preskrbovanju potrebščin pa se družba drži načela, kolikor mogoče oddajati le one potrebščine, ki jih trgovci po deželi niso imeli doslej, ker se vsekakor hoče izogniti konkurenci trgovskemu stanu. Leta 1900 je znašal promet v blagu, katero je družba razposlala podružnicam in posameznim članom, prilično 400 vagonov; denarni promet družbe pa je znašal 671 492 kron.

Občni zbor, ki je iz poročila razvidel vsestransko delavnost glavnega odbora glede izpolnjevanja njegovih dolžnostij, vzela je poročilo z zadovoljstvom na znanje ter izrekel svojo najtoplejšo zahvalo c. kr. kmetijskemu ministrstvu, c. kr. deželni vladi, deželnemu zastopu in pa kranjski hranilnici, ki so družbo v njenem delovanju vedno izdatno podpirali.

Ko je občni zbor po predlogu odbornika gospoda Lenarčiča odobril družbene račune za leti 1899 in 1900 ter proračun za leto 1901, prestopilo se je k volitvi družbenega predsednika namesto Ivana Murnika ter štirih odbornikov v glavni odbor. Gosp. ravnatelj Pirc je omenil, da gosp. cesarski svetnik Murnik zaradi bolezni, žal, ne more več prevzeti predsedništva ter je priporočal pri tej priliki, naj bi se složno volili kandidatje, za katere so se zjediniili gospodje izven odbora, in katere tudi glavni odbor toplo priporoča. Taka volitev imela bode blagodejne posledice za družbo in njeno delovanje. Za skrutinatorja pri volitvi predsednika imenoval je g. podpredsednik gosp. dvornega svetuika Šukljeja in gosp. Verderberja z Bleda, za skrutinatorja pri volitvi štirih odbornikov pa gosp. poslanca Božiča in gosp. župnika Pibra iz Bohinjske Bistrice.

Pri volitvi predsednika je bilo oddanih 225 glasov in je bil soglasno izvoljen gosp. deželni glavar Oton pl. Detela, ki se je zahvalil za izkazano zaupanje, ter izjavil, da je na ljubo miru in sprave pripravljen prevzeti častno mesto predsednika. Pri volitvi odbornikov je bilo oddanih 241 glasov in so bili izvoljeni gg.: Henrik baron Lazarini, Josip Pogačnik, dr. Tomaž Romih in Viljem Rohrman, kateri so vsi izvolitev sprejeli.

Podpredsednik gosp. Povše je predlagal, naj občni zbor imenuje gosp. cesarskega svetnika Murnika, ki si je kot mnogoletni odbornik in predsednik družbe pridobil velike zasluge za prosep kmetijstva, častnim članom. Predlog je bil z burnimi živijo-klici soglasno sprejet. Isto tako je soglasno obveljal predlog odbornika gosp. Lenarčiča, naj se družbeno knjigovodstvo izroči osebi, ki se bo bavila izključno s tem poslom. Glavni odbor se je ob enem pooblastil, da nastavi družbenega knjigovodjo.

Ravnatelj Pirc je predlagal potem, naj občni zbor pritrdi odpravi diplomatske takse, kateri je glavni odbor provizorično že sklenil. Pogosto so se slišale pritožbe, da ta taksa ovira pristop družbi, a šele tedaj, ko je deželni odbor dovolil 1600 K v pokritje režijskih stroškov,

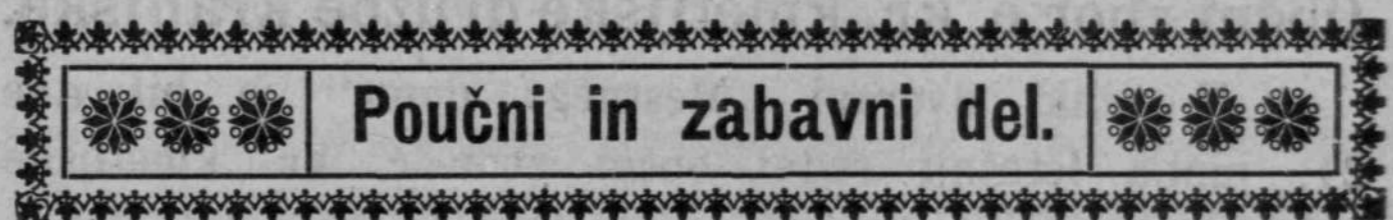
moglo se je tej želji ustreči. Občni zbor je brez ugovora pritrdil ukrepu glavnega odbora.

Kot zadnja točka dnevnega reda sledili so predlogi podružnic, o katerih je poročal ravnatelj gosp. Pirc. Podružnica v Črnem Vrhu stavila je predlog, naj kmetijska družba ustanovi zvezo mlekarških zadrug, ker bi se le na ta način lahko doseglo enotno delovanje, kar je pri tako razviti panogi narodnega gospodarstva velike važnosti. Poročevalec omenja, da namerava glavni odbor naprositi c. kr. vlado, naj se privzame potovalni učitelj za Goriško gosp. Ivančič tudi za Kranjsko, kateri bi kot strokovnjak mlekarškim zadrugam lahko dal informacije zlasti v komercijelnem oziru. Župnik Hladnik je naglašal potrebo enotnih tiskovin za mlekarske zadruge, na kar je ravnatelj Pirc izjavil, da bode gosp. Ivančič v kratkem začel v „Kmetovalcu“ objavljati potrebna navodila, ki se bodo potem natisnila v posebni knjigi. Občni zbor je potem sprejel predlog podružnice Črnovrhške.

Podružnica Preserska je nasvetovala, naj kmetijska družba vpliva, da oblasti pri podeljevanju potnih listov za izseljevanje najstrožje postopajo, ker je pomanjkanje delavskih močij že sedaj jako občutno. Učitelj Malenšek iz Tubinja povdarja, naj bi se zlasti agentom bolj na prste gledalo. Ko je še nadučitelj Likozar iz Preserja pojasnil predlog tamošnje podružnice, naročilo se je glavnemu odboru, naj zadevo izroči c. kr. deželni vladi v uvažanje. Isto tako obveljal je predlog Preserske podružnice, naj se pri licencovanju bikov strožje postopa.

Nadalje razpravljaj je občni zbor o predlogih podružnice za Poljansko dolino, naj bi se postaja za licencovanje bikov premestila iz Hotavelj v Gorenjo vas. Ker je prošnja opravičena, odstopi se deželnemu odboru uvažanje. Glede prošnje iste podružnice, naj bi se še letos vršilo premovanje goveje živine na Trati, prepustilo se je glavnemu odboru, da izbere tiste kraje, v katerih že dogo ni bilo premovanja.

Ker je bil s tem dnevni red dovršen, zaključil je podpredsednik občni zbor z živijo klici na presvitlega cesarja, kateremu klicu so se zborovalci navdušeno odzvali.

Na iskanju stanovanja.

Slika iz Št. Peterburga. — Spisal A. Lejkin.

Mesec avgust. Opoludne. Ceste Št. Peterburga so prašne. Ravna se tlak. Povsod zaprtije. Prenavljajo se hiše. Tu in tam so naslonjene lestve. Mesto hiti, da se pripravi za zimo.

Po Sagaradnic-prospektu hodita od hiše do hiše gospod in gospa. Naposled se ustavita pred nekimi vratmi, na katerih so nalepljeni poleg tablic z napisi: „Akušerka, sage-femme, babica“, ali „Tu se dela zlato“, listki z napisi različnih vrst: „Tu odda se soba, nasproti krčmarica“; „Tu so različna stanovanja z vodovodom“, in tako